

**PSİART
ETKİNLİK NOTLARI
- PEN-
4**

**OYUN
TERAPİSİ**

REYHANA SEEDAT

PSIART ETKİNLİK NOTLARI(PEN)- 4

OYUN TERAPİSİ

Dr. Reyhana Seedat

Editör: Meryem Sena Burhan

Görüş ve önerileriniz için: bilgi@psiart.org

Reyhana Seedat, sertifikalı klinik, aile ve evlilik terapistidir. Bunun yanı sıra Oyun Terapisi Derneği (Association for Play Therapy), Imago İlişki Terapisi Enstitüsü ve Uluslararası Kum Terapisi Derneği üyesi olarak eğitim verip terapistlik yapmaktadır. Aynı zamanda Wellness Enstitüsü'ne kayıtlı hipnoterapist ve mentördür.

Lisansını UNISA aracılığıyla alırken Tıp ve Bilim üzerine yüksek lisansını ve Sosyal Hizmet lisansını onur derecesiyle Durban Westville Üniversitesi'nde tamamladı. Güney Afrika'da Durban Westville Üniversitesi'nden mezun olduktan sonra Avrupa'da birçok ekolün kurucusundan bizzat eğitimler almıştır.

Yirmiye yakın ülkede EMDR, Oyun Terapisi, İmago Terapisi, İlişki Odaklı Çift Terapisi, Kalp Merkezli Hipnoterapi alanında eğitimler vermeye devam etmektedir.

PSİART Psikoloji Buluşmaları 5 / Oyun Terapisi / Reyhana Seedat

Bu akşam burada bu kadar arkadaşımızı görmek beni çok mutlu etti. Demek ki hepiniz çocukların refahıyla ilgileniyorsunuz. Çocuklarımızın refahıyla ilgilenmeniz geleceğin refahıyla da ilgilendiğiniz anlamına geliyor. Yani ülkemizin nasıl bir ülke olacağına, toplumumuzun nasıl bir toplum olacağına ilgi gösteriyorsunuz. O yüzden bu akşam vakit ayırıp geldiğiniz için hepinizi tebrik ediyorum. Burada bu akşam bir derneğin böyle bir program düzenlemesi beni çok mutlu etti ve ayrıca çok etkiledi. Bir dernek olarak araştırmayla bu kadar ilgilenmeniz çok güzel bir şey. Günümüzde çok daha fazla sayıda dernek kanıta dayalı terapilerle ilgileniyor. Eğer bir terapi ekolü kanıta dayalı değilse ne çocuklar için ne de ebeveynler, yetişkinler için uygulanabilir hale geliyor. Bir terapi ekolünün kanıta dayalı bir terapi ekolü olması için daha fazla araştırma yapılması gerekiyor. Bir dernek olarak sizin de psikoloji alanında bu kadar fazla araştırmaya ve istatistik gibi konulara ilgi duymanız beni çok memnun etti. Benim iki tane kız çocuğum var; Meryem Seedat ve Fatma Seedat. İkisi de doktor. İkisi de Güney Afrika'da, üniversitede hocalık yapıyorlar. Akademide araştırmalarla ilgileniyorlar. Büyük kızım Fatma, İslam Hukuku ve İslam'da Kadının Yeri ile ilgili akademik çalışmalar yapmakta. Küçük kızım Meryem ise Toplumda Kadının ve Çocukların Yeri ile ilgili araştırmalar yapıyor. Yani araştırma bizim için çok önemli arkadaşlar. Oyun Terapisi kanıta dayalı, araştırmalara dayalı bir terapi. Ve bu akşam size anlatacağım terapi türü danışan merkezli Oyun Terapisi ile ilgili olacak. Araştırmalara ve kanıta dayalı bir terapi.

Oyun Terapisi Ne Zaman Başladı?

Oyun Terapisi, bugün başlamış ya da 20 yıl, 50 yıl önce başlamış olan bir terapi değil. Freud, Erikson ve Jung gibi araştırmacılar çocuklarla ilgilenmeye başladıkları zaman Oyun Terapisi başladı. O zamanlar, bu araştırmacılar psikanalizin çocuklarda da yapılabileceğini düşünüyordu. Tabii ki bugün de bildiğimiz gibi psikanalitik çalışmalar çocuklarda işe yaramıyor ve yaramayacak da. Çünkü çocukların bildiği tek dil; oyun dili. Dolayısıyla onlarda işe yarayacak tek dil de oyun dilidir. Bazı insanlar, Oyun Terapisi yaptığımızı söylediğinizde, çocuklarla oyun oynayıp oynamadığımızı merak ediyorlar. **Oyun Terapisi çocuklarla oyun oynamak mı?** Tabii ki değil. Daha ziyade psikoterapötik bir müdahale ve bu müdahale o kadar güçlü ki, 6 ile 8 seansta çocukların yıllar yılı taşıdıkları yükleri onların sırtından alabilirsiniz. Tabii ebeveynler Oyun Terapisi'nin bu kadar güçlü olduğunun farkında değiller.

Oyun Terapisi yıllar önce geliştirildi. Esasen çok uzun yıllar önce gelişmiş olmasına rağmen 60'lı yılların sonlarında 70'li yıllarda Oyun Terapisi'nin teorik zemini oturmaya başladı ve teorik zemini oturduktan sonra üniversitelerde ders olarak verilmeye başlandı.

Peki teorik bir arka planım yoksa Oyun Terapisi yapabilir miyim?

Yanıt hayır. Tabii ki Oyun Terapisi de bir teorik arka plan ile geliyor. Psikanalitik arka planlı olabilirsiniz, Jungçu arka planlı olabilirsiniz, Gestalt ya da Adleryen bir arka planınız olabilir veya psikodinamik bir arka planınız olabilir. Hangi formu olduğuna bakılmaksızın her zaman Oyun Terapisi'nin arkasında bir teori vardır. Size, sizin teorik arka planınızı soran

kişiler esasen herhangi bir teorik niteliği/liyakatı olmayan kişilerdir.

Kendim Oyun Terapisi yapmıyorsam Oyun Terapisi ile ilgili eğitim verebilir miyim?

Bu tamamen deneyimsel bir süreçtir. Oyun Terapisi'ni bir kitapta okuyamazsınız ve sadece bir kitaptan okuyarak oyun terapisti olamazsınız.

Oyun Terapisi de yine evrensel olarak yüksek lisans sonrasına ait bir derecedir. Siz yalnızca yüksek lisansınızı tamamladıktan sonra Oyun Terapisi ile ilgili bir eğitim alabilirsiniz. Tabii Türkiye'de farklı kanunlar var, daha mesleki olarak tanımları farklı ve ben Türkiye'de de sadece lisans derecesi olan birçok psikoloğa eğitim verdim.

İşe yarıyor mu?

Cevap evet. Çünkü bir ihtiyaç ve ihtiyaç olduğu için insanların işine yarıyor. Tabii bazı insanlar, Oyun Terapisi'nde çocuklarla oyun oynadığımızı zannediyorlar. Çocuklarla doğru bir şekilde oyun oynarsak çocukların iyileşeceğini düşünüyorlar. Ama onlara cevabımız koca bir hayır.

Oyun çocukların kullandığı dildir. Mesela bana gelip, çocuklara danışmanlık verdiğini söyleyenler oluyor. Ne yaptıklarını soruyorum. Oturup çocuklarla konuştuklarını söylüyorlar. **Peki çocuklarla konuşabilir miyiz?** Cevap hayır. Çünkü çocukların kendi problemleriyle ilgili bizimle konuşma konusunda bilişsel becerileri yoktur. O yüzden çocuklarla çalışırken, çocuklarla nasıl olunur ile ilgili bazı temel prensipler üzerinden hareket ediyoruz. Mesela benimle konuşmak için bir çocuk geliyor, altı seans yapıyorum, altı seans boyunca hiç konuşmuyor.

Oyun odasında çocukla bir arada bulunuyorum, bir teorik zemin üzerinde hareket ediyorum. Çocuk iyileşiyor mu? Cevabım evet. Yani bu çocukla

konuşurken teorik zemini kullandığımı için çocuk iyileşiyor.

Oyun Terapisi'nde Temel Prensipler

Oyun Terapisinde sizin uymanız gereken belirli prensipler vardır. Çocuğun sessiz kalma hakkı vardır. Oyun odasındaki hiçbir şeyle oynamama hakkı vardır. Peki çocuk iyileşir mi? Evet. Çünkü çocuğun oyun odasında bir hakkı var. Çocuk diyorsa ki: *“Bu bir dinazor.”*, Ben de diyorum ki: *“Aa öyle mi? Ne kadar güzel bir dinazor.”* ve çocuk da *“Evet bir dinazor.”* diyor. Yani çocuğun karar verme hakkı var. Terapistin de Oyun Terapisi'nde çocuğa en fazla saygıyı göstermesi gerekir. **Terapiyi yönlendiren çocuktur, terapist değildir.** Oyun Terapisi çocuklarla oyun oynamak değildir. Aynı zamanda oyun odasında mekanik oyuncaklar da yok. Bilgisayar oyunları, pille çalışan oyuncaklar yok; basit, yalın oyuncaklar var. Çocuklarla belli şekillerde çalışma biçimimiz var.

Filial Terapi

Oyun Terapisi'nin teorik arka planı, bir terapötik formülasyon hazırlanırken, Philadelphia Üniversitesi'nde Louise ve Bernard Guerney bu çalışmalarını gerçekleştirmiş. Ama Oyun Terapisi'nin üniversiteye gelen bütün çocuklarda uygulanamayacağı görülmüş. Çünkü bu üniversiteye gelen çocuklar tedavi olmak amacıyla gelmekteydiler. Ve bu terapötik ilişkiyi kurabilmek için işin içine ebeveynleri de dahil etmeye karar verdiler. Bunu yapmaya karar verdiklerinde de bu terapiye 'Filial Terapi' demeye başladılar.

Filial Terapi'de Ne Yapılıyor?

Filial Terapi'yi yapabilmek için ilk olarak Danışman Merkezli Oyun Terapisi'ni yapabiliyor olmanız gerekiyor. Bu eğitimde de aslında

ebeveynlere, çocuklara nasıl ebeveynlik yapacaklarını ve bazı çok temel becerileri öğretiyorlar. Bu eğitimler sırasında ebeveynlere çocuklarla nasıl oyun oynayacaklarını ve oyun oynarken de çocukların yaşadıkları problem bir felakete dönüşmeden ebeveynlere nasıl anlatacaklarını gösteriyorlar. Sonrasında Filial Terapi'yle ilgili bir grup oluşturuyorlar.

Amerika'da ve pek çok ülkede çocuklara müdahalede tek yöntem Oyun Terapisi olarak kabul ediliyor ve Filial Terapi ile ebeveynlere bu gerekli beceriler öğretiliyor. Ebeveynlere öğrettikleri en önemli şeylerden birisi de çocuklarda nasıl sınır oluşturacaklarıdır. Bugün yaşadığımız toplumda, bu arada ben de bu toplumun bir parçasıyım, çocuklarımızı o kadar şımartıyoruz ki en nihayetinde onları yetiştirme şeklimizin getirdiklerine katlanmak zorunda kalıyoruz.

Üç Basit Adım

Oyun Terapisi'nde ve Filial Terapi'de yaptığımız en önemli şeylerden birisi de ebeveynlere çocuklara nasıl sınırlar belirleyecekleri konusunda bilgiler vermektir. Üç tane basit adımı kullanıyoruz. İlk önce çocuğun duygularını kabul ediyoruz, ikrar ediyoruz. Mesela çocuğun sabah kahvaltı yerine çikolata istediğini biliyorum. Kahvaltıda çikolata yenmeyeceğini, istersen yemek için pişirdiğimiz şeyleri yiyebileceğini çocuğa anlatıyoruz. Çocuk da bunu istemiyor. Peki ebeveyn olarak bu durumda biz ne yapıyoruz? Kabul ederek çikolata yiyebileceğini söylüyoruz. Çocuğa, ağlamaması için çikolatayı veriyoruz. Biz ebeveynlere şunu demeyi öğretiyoruz: *“Eğer bu akşam sana pişirdiğimiz akşam yemeğini yemeyi tercih etmiyorsan, pazar günü çikolata yemeyi de tercih etmiyorsun.”*. Çocuk da diyor ki: *“Umurumda değil. Çikolatamı şimdi istiyorum.”* Biz de diyoruz ki: *“Çikolata yemek istediğini*

biliyorum ama çikolata akşam yemeğinden önce veya akşam yemeğinden sonra yenmez, çikolata pazar günleri yenir. İstersen şimdi akşam yemeğini yersin, sonra yatağına gider uyursun, pazar günü de çikolatamı yersin. Ya da bizimle kalırsın akşam yemeğini yemezsin, çikolatamı da yemezsin, pazar günü de çikolatamı yemezsin.”. Peki kaç anne baba bunu yapabilir? ***Ama eğer çocuklarımıza bir seçim yapmayı öğretmezsek ve çocuklarımıza seçim şansı vermezsek, gün gelir çocuk bir gece kulübüne gittiğinde ya da birisiyle dans ederken birisi ona uyuşturucu teklif ettiğinde seçim yapmasını bilmediği için o uyuşturucuyu alacaktır.*** Ya da bir yetişkin olduğu zaman bazı olumsuz davranışlar sergileyecektir. Birer ebeveyn olarak biz onlara sorumluluğu öğretmiş olmayız.

Sorun Psikolojik Mi?

Bir Oyun Terapisti olarak benim görevim çocukları iyileştirmek. Diyelim ki bir çocuk bana enürezis ile yani yatağına ıslatma sorunuyla ya da pantolonuna dışkılama gibi bir sorunla geldi. Bu durumda benim görevim çocuğa 12 seans yapıp çocuğu hiçbir şekilde iyileştirmemek değildir. Bunlar birer tıbbi, medikal sorun mu? Değil. Zaten bunların medikal birer sorun olmadığı ile ilgili kanıtlar da var. Bunlar daha ziyade birer psikolojik sorun ve bu psikolojik sorunlar da psikolojik müdahalelerle çözülebilir. Mesela Obsesif Kompulsif Bozukluğu olan çocuklarımız var. Sizce bu çocuklar birer kompulsif birey olarak mı doğuyorlar? Siz ve ben OKB'li olduğumuz için onlarda da OKB var. Ve biz daima çocuklarımızı eleştiriyoruz.

Oyun Terapisi'nde Yetkin Kişiler

Oyun Terapisi gerçekten çok güçlü çok kuvvetli bir araç. Bu aynı zamanda yetkin, sertifikası olan kişiler tarafından eğitim verilmiş kişilerce uygulandığı

zaman güçlü bir araçtır. O yüzden siz de Oyun Terapisi'ni alacaksanız ya da kendinize terapi yaptırıcaksanız sertifikası olan kişilerden aldığımızdan emin olun. Türkiye'de bunun kontrol etmenin kolay olmadığını biliyorum. Benim ülkemde herhangi bir eğitimi yapabilmek için sizin sertifikanızın olması gerekiyor. O yüzden akreditasyonu olan eğitimlere gittiğinizden emin olmak sizin sorumluluğunuz. Yani uluslararası dernekler tarafından ya da yerel dernekler tarafından akreditasyon verilmiş olan kişilerden eğitim aldığımızdan ve bunların işe yaradığına dair bir kanıt sahibi olduklarından emin olmanız gerekiyor.

Oyun Terapisi birçok farklı semptomun ve patolojinin tedavi edilmesine yardımcı oluyor. Mesela Oyun Terapisi'nin çok faydalı olabileceği bir patolojiden bahsetmek istiyorum. Bu benim kendi öğrencilerimden de çok sık duyduğum bir patoloji; çocuklarda mastürbasyon. Bu, çocuklar cinsel olarak istismara uğradığı için meydana gelen bir mastürbasyon değil. Çoğunuz gelecekte anne baba olacaksınız. Çok titiz bir toplum olarak çocuklarınızın vajinal bölgesini ya da penil bölgesini beş paket ıslak mendil kullanarak temizliyorsunuz. Bu da sizin kendi Obsesif Kompulsif davranışınız neticesinde yaptığınız bir şey. Çocuklarınızın vajinasını ya da penisini bu ıslak mendillerle temizledikçe ya da çocuğunuzun banyo yaptırırken orayı güzelce lifledikçe çocuğun klitorisini ve penisini uyarıyorsunuz. Bu da en nihayetinde çocuk 2,5 yaşına geldiğinde mastürbasyona sebebiyet veriyor. Şimdi çocuklar arasında mastürbasyon yapmak normal bir davranış değil, anormal bir davranış. Bu konuyla ilgilenmek isteyen arkadaşlarımız varsa Oyun Terapisi konusunda eğitim almış ve çocuklarda cinsel sorunlarla ilgilenen kişilere gitmelidir.

Bir Psikiyatrist Bu Konuda Yardımcı Olabilir Mi?

Cevabımız hayır. Muhtemelen çocuğunuza antidepresan vereceklerdir. Bu da bir fark yaratmayacaktır. Ben dünyanın birçok yerini gittim, gördüm ve Türkiye'deki psikiyatrlar kadar psikiyatr görmedim. Psikiyatra giden her çocuğa Prozac ya da Risperdal veriyorlar. İngiltere'de, Amerika'da daha reşit olmamış bir kişiye antidepresan vermek gayrimeşru, yasadışı bir şey. O yüzden ben de çocuğunuza Oyun Terapisi yapma konusunda dikkatli davranmanızı tavsiye ediyorum. Çünkü Oyun Terapisi çocukları rahatsız eden şeyleri içerden dışarıya yönlendirmelerine ve onları iyileştirmeye yardımcı olur. Ben dört senedir Türkiye'de eğitimler veriyorum ve burada çok nitelikli terapistler var. Filial Terapi ile ilgili bir tabela, bir ilan gördüğünüzde lütfen bunu araştırın, soruşturun.

Çocuklarda Bağlanma

Şimdi söyleyeceğim şeyi yanlış anlamayın. Benim üç tane kızım bir tane oğlum var. Hepsi de meslek sahibi. O yüzden kadınlara çalışmamasını söylemiyorum. Ama burada gözlemlediğim bir şey var. Türkiye'de çocukların erken bağlanması, anneanneyle, babaanneyle ya da çocuk 2-3 yaşına gelene kadar 5-6 bakıcıyla sağlanıyor. Anne ve baba ile sağlanmıyor. Ama çocuğun erken yaşlardan itibaren yalnızca bir kişiyle bağlanma sağlanması gerekiyor. O yüzden ya çocuklarımıza bir tane bakıcı tutun ve bu bakıcının tüm problemlerine katlanın, müsamaha gösterin ama çocuğunuz için orada olduğundan emin olun ya da çocuğunuzu ya anneannesine ya da babaannesine emanet edin. İki tane büyük ebeveyne birden emanet etmeyin. Çocuklar 18 aylıktan 3 yaşına gelene kadar bu bağlanmanın sağlanmış olması ve hayatlarında bir tane bağlanma

figürünün yer alması gerekiyor. Çalışıyorsanız, çocuk kreşe gidiyorsa sorun değil ama çocuk en nihayetinde akşam eve geleceğinizi bilecek ve erken bağlanmayı sizinle sağlayacaktır. Eğer ki bu erken bağlanma sağlanmazsa çocuklarda ilerleyen dönemlerde sorunlar çıkar. Mesela otizm, şizofreni, bipolar bozukluk veya depresyon gibi ciddi sıkıntıları bu çocuklarda ilerleyen yaşlarda görebilirsiniz. O yüzden çocuk sahibi olacak arkadaşlarımıza çok dikkatli olun diyorum. Siz çocuk sahibi olacakken o çocuğa bakacak olan kimseleri şimdiden ayarlayın ya da en azından bu çocuk 18 aylık olasıya dek çocuğun yanında olacak şekilde kendinizi ayarlayın. Bu tabi yalnızca annenin görevi de değil, baba da olabilir. Ama çocuklar 1 yaşına geldikten sonra babalarıyla bağlanma sağlarlar, çünkü insan böyle gelişir.

Sorular

Soru: Mastürbasyon sorunu olan çocuğun ilaçla tedavi edilemeyeceğini çok iyi biliyoruz. Dinamik alt yapısı, sebepleri, bilişsel yönlendirmelerle aileleri yönlendiriyoruz ama masturbasyon sorunu olan bir çocukla Oyun Terapisi nasıl yapılabilir?

Reyhana Seedat: Küçük bir kız çocuğu vardı. Ben onunla tanıştığımda bir yıl on aylıktı ve daha 6 aylıkken maalesef tacavüze uğramıştı. 18 aylıkken üvey kardeşi kola şişesini kırıp vajinasına koymuş kız çocuğunun. 6 ay boyunca hastanede rekonstrüksiyon cerrahisinde tedavi görmüş. 2 yıl 3 aylıkken bu çocukla görüştim. Kullandığım tek şey Danışan Merkezli Oyun Terapisi'ydı. Altı ay boyunca terapide benimle hiç konuşmadı. Ben onun konuşmama hakkına saygı gösterdim ve çocuk dört ay boyunca benim muayenehanemde oyuncak bebeklerle oynadı. İlk önce oyuncak bebeklerin kıyafetlerini çıkardı, sonra o kıyafetleri yıkadı, kuruttu, tekrar giydirdi, sonra tekrar çıkardı,

tekrar kuruttu ve tekrar giydirdi. 4 ay boyunca aynı şeyi yaptı. 10 aydır terapiye geliyordu ve cildi, ölü çocuk cildi gibi soluktu, bir kadavra kadar kötü görünüyordu. 11. ayda farklı bir terapi yapmaya karar verdim ve bu çocuğun kaldığı yuvadaki bakıcıya gelişimsel dokunma terapisini öğrettim. Sonra bir 6 ay daha beraber çalıştık, Oyun Terapisi'ni ve Gelişimsel Dokunma Terapisi'ni kullandık. O ana kadar sesini hiç duymamıştım o kız çocuğunun, tek bir kelime bile etmemişti bana. Terapide sessiz kalma hakkı vardı. 18 ay geçtikten sonra merdivenlerden ayak seslerini işittim, içeri koştu ve dedi ki "*Reyhana sarıl bana!*", ben de ağladım tabi, muayenehanemdeki personelin hepsi ağladılar. Dedi ki: "*Bugün terapi yok mu? Bugün terapi yapmayalım. Sen beni alışverişe götür, bana ve herkese çikolata, tatlı, aburcubur al. Hep beraber parti yapalım.*". Sonra alışverişe götürdüm onu, istediği her şeyi seçti, ben de elini tutuyordum. Bu arada 4 yaşına gelmişti çocuk ve kasaya geldiğimizde kasiyere dedi ki: "*Her şeyin parasını bu ödeyecek.*". O noktada onunla terapimiz bitmişti.

Yani şunu söyleyebilirim; bu danışan da, Danışan Merkezli Oyun Terapisi'ni ve Gelişimsel Dokunma Terapisi'ni kullandım. Bunu yapabilmemin sebebi de alet kutumda bolca aletimin olabilmesiydi. İnşallah siz de o noktaya gelirsiniz, üniversite size bu gibi eğitimleri verir, bu noktaya hepimiz varırız.

Soru: Dokunma Terapisi'ne çok inanıyorum. Bunun değişik teknikleri olduğunu duyuyorum. Hangisinin en iyisi olduğunu, danışana göre mi belirleyeceğiz? Bir başka sorum; bağlanmadan bahsettiniz, bu gerçekten bir handikap. Çalışan annenin işini bırakması da anne için iyi olmuyor. Örneğin ben kendi yeğenim için merak

ediyorum, şimdi 16 aylık. Kız kardeşim haftanın 4-5 günü saat 10-11 gibi evden çıkıp akşam 7 gibi eve geliyor. Akşamlarını onunla geçiriyor. Annenin evde olmadığı sürede bir hafta babaanne bir hafta anneanne bakıyor. Bu onun bağlanmasını nasıl etkiler diye merak ediyorum. Bu arada onun gelişimi için bir psikolog ablası var. Haftanın 2 günü onunla oynuyor ve sosyalleşmesi için bazı oyun grubu gibi aktivitelere katılıyor.

Reyhana Seedat: Çocuğa bir hafta babaannesi bir hafta da anneannesi bakıyor dediniz. Bu aslında ileride çocuk için bir alışkanlık haline dönüşecek. Tabii annenin her gün eve geliyor olması onu etkilemeyecektir. Yani anne akşamları eve geldikçe çocuk etkilenmeyecektir

Soru: Ben üç yıldır bir anaokulunda çalışıyorum. Psikoloji mezunuyum ama yüksek lisansım ve Oyun Terapisi eğitimim yok. 2 buçuk ve 4 yaş arası öğrencilerimiz var. Ben genel olarak yatkınlığımdan ve deneme, yanılma yöntemleriyle öğrendiğim kadarıyla, özellikle sosyal beceri grupları oluşturarak, resim yaparak, evcilik köşesinde oyun oynayarak, neden-sonuç ilişkisi kurarak, iç motivasyonu onlara öğreterek elimden geldiğince çalışmaya çalışıyorum. Ama mastürbasyonu çok gözlemlediğim bir öğrencim var. Neredeyse sürekli bir sallanma halinde. Onun ismini söyleyip onu çok sevdiğimi söylediğimde, on saniye duruyor sonra yeniden başlıyor. Biz sürekli dikkatini dağıtmaya çalışıyoruz. Ama yeniden yerine geçtiğinde bu yeniden devam ediyor. İlk sorum; ben direk yönlendirme yapmalı mıyım? İkincisi de; Oyun Terapisi eğitimi almadan kendi yöntemlerimle çocuklarla çalışmaya devam etmem doğru olur mu?

Reyhana Seedat: Etik açısından konuşmak gerekirse, eğer Oyun Terapisi eğitimi almamışsanız bence çocuklarla çalışmak pek doğru değil. Anne ve babaları sizin yanınızda olmaksızın mastürbasyon sorunu olan çocuklarla da çalışma yapamazsınız. Çünkü mastürbasyon evde yaşananların bir sonucu olarak başlar. Siz de ebeveynlerle bir sistem dahilinde çalışmazsanız bir şey değişmeyecektir. Özellikle de büyükannelerle çalışmazsanız... Çünkü bildiğim kadarıyla kültürel olarak da burada büyükanneler: “*Ne kadar güzel bir pipin varmış.*” ya da “*Ne kadar güzel bir vajinan varmış.*” diye çocuklara bazı laflar ediyorlarmış. O yüzden büyükannelerin yardımına ihtiyacımız olacak. Bence hiçbir insan evladına kasti olarak zarar vermez, bilhassa bir bilgi eksikliği olduğu için zarar verir.

Soru: Otizm ya da zihinsel engelli çocuklar gibi özel eğitim gerektiren çocuklarda Oyun Terapisi işe yarar mı?

Reyhana Seedat: Farklı psikolojik bozukluklara yönelik farklı Oyun Terapisi türleri var. Mesela siz Danışan Merkezli Oyun Terapisi’ni dikkat dağınıklığı ve hiperaktivite bozukluğu olan bir çocukta, otistik bir çocukta kullanamazsınız. Otistik bir çocukta Gelişimsel Dokunma Terapisi’ni ya da Sandplay Terapisi’ni kullanabilirsiniz. Dikkat dağınıklığı ve hiperaktivitesi olan çocuklarda da Oyun Terapisi’nin farklı bir şekilde yapılandırılmış bir biçimini kullanırsınız. O yüzden her bir semptomla alakalı farklı bir Oyun Terapisi türünü, farklı bir müdahaleyi kullanmanız gerekecek. Mesela çocuk enürezisle/altını ıslatmayla ya da altına yapmayla ilgili bir problemle geliyorsa, benim o çocukla çalışmam genelde üç seans sürüyor. Nihayetinde ebeveynler

de çocuklarını sonsuza kadar terapiye göndermek istemezler, bunun da bir maliyeti var. Yani çok farklı Oyun Terapisi türlerini, formlarını cebinize koymanız lazım. Bu bakımdan diyelim ki Danışan Merkezli Oyun Terapisi ya da Yapılandırılmış Oyun Terapisi ya da Ekspresif Oyun Terapisi ve ya cinsel istismarı olan çocuklara yönelik Oyun Terapisi gibi farklı farklı türler var. Bu daha ziyade sizin nasıl bir kitleyle ilgilendiğiniz, hedef kitlenizin olduğuna bağlı olarak değişecektir. Çoğunlukla terapi ihtiyacı olan da çocuklar değildir, anne babaların müdahaleye ihtiyacı vardır. Siz anne babalara çocuğu nasıl disipline edeceğini öğretirseniz, zaten çocuğun tedaviye, terapiye ihtiyacı kalmaz.

Mesela ‘no disorder’ yani bozukluk olmaması dedigimiz bir bozukluk da var, buna ‘hayır bozukluğ’ diyelim. Bu bozuklukta anne babalar çocuklarına nasıl hayır denileceğini bilmiyorlar. O yüzden anne babalar çocuklarına hayır demeyi öğrendikleri gün birçok şeyi de başarmış olacaktırlar.

Soru: Kültürel farkların Oyun Terapisi açısından etkisi var mıdır, nasıl etkileri vardır?

Reyhana Seedat: Ben Kuzey Teksas Üniversitesi’nde eğitim aldım ve bana eğitim veren hoca da Oyun Terapisi alanında en fazla sayıda makaleyi ve kitabı yazmış olan Dr.Lentford’du. Aynı zamanda Louise Guerney'den eğitim aldım. Ben aslen Güney Afrikalıyım. Güney Afrika’da geçmişte bazı kötü durumlar yaşanmış ve Güney Afrikalı insanlara insan dışı muamelelerde bulunulmuş. O yüzden ben Amerika’ya gittiğimde hocama kültürel olarak çok farklı olduğumuzu söyledim. O da dedi ki: “Çocuklar dünyanın her yerinde çocuktur. Dünyanın hiç bir yerinde farklı çocuk yoktur.” Kültürü yaratan insanlardır. Anne babaların nasıl davranacağı da anne babalara kalmış bir

tercihtir ve ister Güney Afrika'dan ister Kuzey Amerika'dan ister Türkiye'den olsun çocuklar dünyanın her yerinde aynıdır ve kültürün ya da dinin çocukların yaşadığı travma üzerinde hiçbir etkisi yok. Endonezya’da çalıştım, savaş devam ederken Gazze’de çalıştım, Bangladeş’de çalıştım, birçok Afrika ülkesine gittim, Etiyopya’da çalışmalar yaptım. Şunu kesinkes söylüyorum; *çocuklar dünyanın her yerinde aynıdır o yüzden kültürün bir etkisi yoktur.*

Soru: Eğer ebeveynler müdahale eğitimini reddederse ya da kayıp bir ebeveyn varsa Oyun Terapisi nasıl ilerler?

Reyhana Seedat: Eğer ebeveynlerden birisi vefat etmiş ise daima çocukla ilgilenen bir kişi vardır. Biz de bu ilgilenen kişiyle bakım nedeniyle çalışırız. Gelmek istemezlerse yapabileceğimiz hiçbir şey yok. Tek yapacağımız şey çocukla Oyun Terapisi’ne devam etmektir. Çünkü Oyun Terapisi çocuğun öz saygısını artıracaktır.

Soru: Anne babasını kaybetmiş yetim ve öksüz olan çocuklarda Oyun Terapisi nasıl yapılır?

Reyhana Seedat: Eğer anne babasını yitirmiş olan çocuklar varsa onlarla ilgilenen yetimhanedeki bakım verenlere bu konuda eğitim veriyoruz. Bakım verenlere sınırları ve tercihleri öğrettiğimiz zaman da çocukların zaten terapiye ihtiyacı kalmıyor. Biz burada anne babayı disipline etmiyoruz. Onları çocukları nasıl disipline edeceği konusunda eğitiyoruz.

Zihinsel engelli çocuklarla yapılmış bir çalışma var. Gelişimsel Dokunma Terapisi uygulanmış bu çocuklarda -bu çocukların bu arada bağlanma problemi var- terapi uygulandıktan sonra, çocukların IQ seviyesinin %25 arttığı görülmüş. Yetimhanedeki çocukların

aslında ihtiyacı olan bir şey bu. Birçok çocuk buna ihtiyaç duyuyor. Çünkü küçük yaşta anne babasını yitirmiş çocuklar bunlar.

Hepinize geldiğiniz için vakit ayırdığımız için çok teşekkür ediyorum arkadaşlar ve hayatta sizlerde başarılar diliyorum.

[Okuduğunuz notun video kaydına bu bağlantıdan ulaşabilirsiniz.](#)